

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА

Анотація. В статті показано впровадження інтерактивних методів навчання в позашкільній освіті, використання їх на заняттях гуртка.

Ключові слова: інтерактивне навчання, інтерактивні методи, гурткові заняття.

Вступ. У сучасних умовах позашкільні заклади стають невід'ємним компонентом освітньої структури, який сприяє всебічному, гармонійному розвитку особистості учня, його соціальної адаптації та самореалізації в суспільстві. Позашкільні заклади, що працюють у соціально-культурній та освітній сферах, доповнюють шкільну освіту та створюють позитивне виховне середовище для учня. Вони виступають гнучкими виховними інфраструктурами, спроможними здійснювати виховання громадянина незалежної держави України – творчої особистості, здатної вдосконалювати себе та свою країну.

Сучасне навчання стоїть перед прикрим фактом: в умовах традиційних форм та методів навчання вихованців, пасивно отримуючи інформацію, не вміють здобувати її самостійно і застосовувати те, що знають.

Натомість, соціальне замовлення не тільки України, а й світового співтовариства вимагає перш за все людей, здатних самостійно самовдосконалюватися. Це знайшло відображення і у доповіді ЮНЕСКО «Освіта: прихований скарб», де проголошено: «Людина має навчитися:

- пізнавати, тобто оволодівати інструментарієм, необхідним для розуміння того, що відбувається у світі;
- діяти таким чином, щоб робити потрібні зміни у середовищі свого мешкання;
- жити в суспільстві, беручи участь у всіх видах людської діяльності» [6].

Цілеспрямований розвиток індивідуальності можливий лише тоді, коли теорія освіти не декларуватиме необхідність творчості педагога і творчості виховання, а систематично за допомогу доцільних методів втілюватиме її у навчально-виховному процесі.

Визначальним для особистісно-зорієнтованого навчання має бути соціокультурний діалог у системі «педагог - дитина» на основі її розуміння, прийняття і визначення.

Якнайактивніше сприяють цьому інтерактивні методи навчання, що активно розробляються останнім часом. Завдяки закладеним в їх суть самостійній діяльності та груповій взаємодії вони можуть бути корисними та перспективними для керівника гуртка та вихованця.

Методи інтерактивного навчання поділяються на дві групи: групові та фронтальні. Перші передбачають взаємодію малих груп. Це – робота в парах, робота в трійках, змінювані трійки, карусель, робота в малих групах, акваріум тощо.

Фронтальні методи: велике коло, мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, аналіз дилеми, мозаїка та інші.

Існують вимоги щодо реалізації інтерактивних методів навчання, невиконання яких може звести їх ефективність до нуля. Це, насамперед, такі:

- необхідно провести вступне заняття, адже вихованці абсолютно не знайомі з подібними методами роботи, що різко змінюють уставлений стиль навчання. На цьому занятті слід: по-перше, чітко і зрозуміло пояснити, що таке інтерактивне навчання, по-друге, довести до відома вихованців та опрацювати з ними правила роботи в групах, складені у зрозумілій формі;
- без доброзичливої атмосфери в колективі застосування інтерактивного навчання неможливе, тому потрібно її створити і постійно підтримувати;
- до кожного заняття слід сумлінно готуватися. «Краще ретельно підготувати кілька інтерактивних занять у навчальному році, ніж часто проводити похапцем підготовлені «ігри» [12].

У роботі повинні бути задіяні в тій чи іншій мірі всі учні [5].

Інтерактивні технології – не самоціль [12]. Потрібно постійно контролювати процес, досягнення поставлених цілей (вони повинні бути чітко сформовані і легко контрольовані), у випадку невдачі переглядати стратегію і тактику роботи, шукати і виправляти недоліки.

Заняття не повинні бути перевантаженні інтерактивною роботою. Оптимально (з практики) – 1-2 методи за заняття.

Неможливо побудувати весь процес навчання виключно на інтерактивних методах. Це один з багатьох прийомів, які допомагають досягнути мети і приносять результат тільки в поєднанні з іншими.

Як показали результати педагогів-практиків, після запровадження цих методів можна констатувати наступні зрушення:

- вихованці набули культурної дискусії;
- виробляють вміння приймати спільні рішення;
- поліпшилися вміння спілкуватися, доповідати;
- якісно змінився рівень володіння мисленнєвими операціями – аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування [10].

Загалом таке навчання дає змогу наблизити викладання до нового, особистісно-зорієнтованого рівня.

Спільна діяльність вихованців у процесі освоєння матеріалу означає, що кожний вносить свій внесок, йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. В умовах доброзичливості, взаємної підтримки вихованці одержують не тільки знання, але йде і розвиток пізнавальної діяльності, що переводить її на більш високі форми кооперації і співробітництва.

Серед форм і методів, які включає у себе інтерактивне навчання на заняттях гуртка, мають переважати наступні:

- форми: традиційні і нетрадиційні творчі, самостійні роботи, семінари, ділові ігри, конференції, подорожі і т.д.
- методи: інтерактивні, метод дискусій, метод проектів, метод проблемного викладання матеріалу [8].

Висновки. Інтерактивне навчання є надзвичайно цікавим і ефективним методом у сучасній методиці викладання навчального матеріалу. Використання інтерактивних технологій навчання на заняттях гуртка сприяють досягненню вихованцями високих результатів у творчості: майстерному оволодінню різними техніками, формуванню стійкого інтересу, створенню мікроклімату успіху, взаємодопомого, потреби творчо самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. – Луганськ, 2004. – 84 с.
2. Голодюк Л. Як навчити учнів спілкуватися на уроці // Рідна школа. – 2001. - №9. – С.34-45.
3. Гузєєв В. Освітня технологія: від прийому до філософії. 1996. – 189 с.
4. Дяченко В. Колективні способи навчальної роботи. 1991. – 261 с.
5. Інтерактивне навчання: нові підходи// Відкритий урок. – 2002. – С.56-62.
6. Інтерактивні методи навчання у підготовці спеціалістів для банківської системи України: Зб. наук. праць. – Суми – Харків, 2001. – 250 с.
7. Кондратюк В., Волос М., Бабин І. Основні тенденції розвитку систем освіти та освітніх технологій у світовій педагогічній практиці.// Відкритий урок. – 2002. – С. 78-84.
8. Крамаренко С. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів//Відкритий урок. – 2002. – С. 21-30.
9. Нісімчук А., Падалка О., Шпак О. Сучасні педагогічні технології. – К, 2000. – 368 с.
10. Освітні технології/ за ред.. О.Пєхоти. – К.,2002. – 255 с.
11. Подласий І. Педагогіка. – М.:ВЛАДОС, 1999. Кн.1. – 576 с.

12. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. – К., 2002. – 136 с.